

Rauno Kousa

De äldre har rättigheter, lagen förpliktar

Kommunerna är skyldiga att beakta och sköta om sina äldre invånare. Alla äldre skall ha möjlighet att delta i och påverka beslutsfattandet som berör honom eller henne samt i planeringen av servicen. Detta bestäms i äldreomsorgslagen.

I lagen förpliktas kommunerna även att bilda ett äldreåd. I utkastet av den nya landskapslagen bör landskapen tillsätta ett äldreåd även i landskapen. Det är viktigt att det mellan de kommunala äldreåden och landskapens äldreåd finns ett fungerande samarbete och informationsutbyte.

Pensionstagarnas Centralförbund ser det nödvändigt att det i varje landskap finns en äldreombudsman för att trygga de äldres förmåner och rättigheter. Äldreombudsmannen skulle ha som uppgift att följa upp, övervaka kvaliteten på och rapportera om åtgärder för att främja den äldre befolkningens hälsa och välfärd och tillgången till tjänster.

Enligt äldreomsorgslagen är kommunerna skyldiga att utarbeta en plan över sina åtgärder för att stödja den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sin vardag. Planen skall utarbetas som ett led i kommunens strategiska planering. Denna plan skall regelbundet utvärderas så att servicen för de äldre är tillräcklig och kvalitativ.

I detta arbete, både i utarbetandet av planen och i utvärderingen har äldreåden en central uppgift. Äldreådets aktivitet avgör, hur de äldres intressen tas i beaktande i planen och utvärderingen.

En nationell enkät, där Pensionstagarnas Centralförbund var en av bakgrundsorganisationerna, visar att de äldres största problem idag är små pensioner, ensamhet och tillgängligheten till social- och hälsovårdstjänster. Pensionstagarnas tilltro till sote-reformen verkar inte vara på hög nivå.

De äldre är oroliga inför situationen, där förutom hälsovården också den sociala servicen sköts av landskapen. Kännedom om de lokala förhållandena försvinner. Vilken vikt kommer äldreomsorgsfrågor att ha i beslutsfattandet? Hur kommer äldreomsorgslagens bestämmelser och Sote-reformen anpassas till varandra? Vad kommer valfriheten att betyda för äldreomsorgen osv.?

Det finns många frågor, landets regering ger få svar.

PCF'S SVENSKA DISTRIKT

Ordförande Marianne Laxén, mannelx@hotmail.com
Viceordförande Brita Helsing, 0400 421 140, brita.helsing@anvianet.fi
Sekreterare Stig Kumlin, 0400 500 584, stig.kumlin@pp.inet.fi

Distriktets informatör Marianne Laxén
Ansvarig för hemsidan Erik Ekman
<http://svenskadistriktet.elakkeensajat.fi>

PCF's styrelse Rauno Kousa, Stig Kumlin ersättare
PCF's fullmäktige Marianne Laxén, Torsten Spring och Ritva Granlund ersättare

Julfest och konditionsgymnastik i Karis

Årets julfest 19.12.2017 samlade som tidigare en stor del av medlemmarna till julmiddag. Då daghemsbarnen uppträdde sågs en och annan tårulla utför kinden bland publiken. Efter kyrkoherden **Pentti Raunios** andaktsstund hedrades de under året avlidna med en tyst minut. Sånggruppen sjöng "I kväll kan jag ej mera

nå dig" och **Anneli Böcker** läste en rolig historia. Medlemmar som fyllt jämna år uppvaktades innan det var dags för en sketchlottodragning, julgubben, sånggruppen och allsång.

Efter att konditionshallen i Villa Anemone öppnades har många medlemmar tagit vara på möjligheten att förbättra konditionen tillsammans med andra seniorer. **Maj Granroth** och **Veikko Wigren** (på bilden) var med från början och började försiktigt med en gång per vecka men besöker numera hallen två gånger per vecka och känner att muskelstyrkan har förbättrats. Under hösten har vi besökt simhallen i Ekenäs. Ledd vattengymnastikin leds efter årsskiftet.

Text och bild: Erik Ekman

Christina Helsing

Ordförandebyte i Pensionärgillet

Gillet avslutade året med en stämningsfull julfest där 55 personer deltog. Den sociala samvaron innehöll Lucia, sång, dikt och julgröt med tillbehör. Spelmännen underhöll. Julbeaktelse förmedlade **Jan-Erik Nyman**.

Hösten har varit innehållsrik, regelbundna träffar med föreläsare, besök av andra samt Gillets sångkör, som besökt nejdens seniorboenden regelbundet. Gillets mångåriga ordförande tackade för sig och blev avtackad vid festen för jubilarer. Föreningens äldsta medlem: som är 100 år deltog. Det är en utmaning att efterträda föregångaren men konceptet är klart och det känns tryggt när det finns stöd i bakgrunden.

Christina Helsing har blivit uppmärksam med Svenska Finlands Folktings förtjänstmedalj på Svenska Dagen-festen i Schaumansalen.

Ett nytt år börjar och önskan om en god fortsättning 2018. Tillsammans är vårt ledord.

Text och bild: Helena Ahlstrand

Hälsning från Lovisa

Östnyländska pensionstagare har stillat sig till jullunch. Den avnjöts på den namnkunniga restaurangen Zilton, så klart i hemstaden. "Den lilla men naggande goda föreningen" (sagt av en medlem) bjöd medlemmarna på lunchen, hela 60 procent av medlemskåren bänkade sig vid borden.

Lovisa var det ja! Här händer det hela tiden, både mera och mindre, bättre och sämre saker. Illa ställt är det med Lovisa kyrkliga samfällighet, den är på obestånd och står i beråd att sälja Valkom kyrka. Penningbristen leder också till att hyra för möteslokalen för pensionärer börjar uppbäras. Vi har hittills fått mötas gratis.

Det finns annat sorgligt som här också håller på att hända: Kommunalorganisationen har nämligen tagit beslut att sätta Folket hustillsalu. Synd och skam om det över 100 år gamla värdiga huset blir marknadsvara.

Mögelelandet plågar med full effekt skolor, biblioteket, idrotts-hallen mm. Och folk blir sjuka.

Men här händer också goda saker. Nämligen ett nytt rymligt servicehem på 3000 kvadratmeter har nyligen blivit inflyttningsklart. Här finns plats för 56 äldre personer som har till sitt förfogande 35vårdare. Vi tror att det skall göra skäl för sitt namn; "Det goda livets hus".

Per-Erik Johnsson

Dans är bra motion

Våra viktiga medlemmar

Först och främst, viktigt för oss i Borgånejdens svenska pensionstagare är naturligtvis våra medlemmar, att de trivs. Vi vill erbjuda medlemmarna både social samvaro, samt information om de möjligheter Borgå stad kan erbjuda för vår åldersgrupp.

Viktigt för oss är också att kunna erbjuda medlemmarna rekreation, att ensam ge sig

iväg på en utfärd kanske inte känns så lockande. Vi ordnar endags-utfärder, någon teaterresa, också en 2-3 dagars sommarresa. En utfärd tillsammans med vänner ger samhörighet, en guldkant i pensionärstiden.

Dagens pensionär tar gärna emot upplevelser i form av kultur och kunskap om vårt samhälle, som är i snabb förändring. Datorn har övertagit kon-

takten människa till människa. Det är ofrånkomligt att livet blivit mera digitaliserat. Då är det ännu viktigare att det finns möjlighet för oss äldre att mötas över en kopp kaffe. Kort sagt: våra medlemmar är viktiga för oss. Vi-känslan är viktig för oss.

Text och bild: Torsten Spring

Vasabor på julfärd

I stället för en traditionell julfest på hemmaplan valde Vasapensionstagare i år ett annat upplägg. Vi kombinerade festen med en utfärd per buss. Hela 55 medlemmar hade tänt på idén, men då vår reseledare **Elof Rosendahl** höll namnupprop hade antalet decimerats till 49. Så kan det gå i förkylningstider.

Det första stoppet gjorde vi vid Häggglunds fotomuseum, som finns i en gammal kvarnbyggnad i Rökiö, Vörå. Största delen av de tematiskt ordnade svartvita fotografierna är tagna under 1900-talets första hälft och speglar livet i Vörå och omgivande nejder i helg och söcken. Häggglund var också något av bygdens cykelburne reporter, som dokumenterade miljöer som i dag är försvunna, byggprojekt och arbetsplatser. I utställningen ingår också fotoutrustning inklusive gamla kameror, de äldsta från starten 1910.

Från Rökiö fortsatte bussfärden längs slingriga och isiga vägar till Tottesund, som efter herrgårdstiden bl.a. fungerat som Maxmos kommunal-

kansli. Nu används den som hembygdsgård och -museum, mötes- och festplats

På sommarrestaurangen Nabben ett stenkast därifrån intog vi vår julfestmiddag. Trångt var det och lite kyligt om bakken till en början, men såväl temperaturen som ljudnivån steg efterhand. Och till de rågade borden lyckades alla "träma" sig fram. Föreningens sång-

grupp och våra musikanter **Pentti Karppinen**, **Torolf Rönnqvist** och **Elmar Åvik** bjöd på musik och ofta stämde vi andra i. De som under året fyllt jämna år blomsterhyllades och i stället för att ge varandra julklappar gav vi en slant för att bereda barn till mindre bemedlade lite julglädje.

Text och bild: Alf-Erik Helsing

Glada blomsterhyllade jubilarer

Aktiv Ekenäsförening

Ur föreningens verksamhetsplan framgår att vi skall träffas varannan vecka med någon form av underhållning, information och föreläsningar. Bingo, boccia och bowling ingår också i verksamheten.

Konditionen ska också skötas med motionstävlingar och rekreationen med resor gemensamt med handikappföreningarna. Teater- och kulturresor anordnas samt någon utlandsresa ibland.

Föreningen deltar också i förbundets verksamhet samt svenska distriktets vår- och höstmöten. Vi deltar också i grannföreningarnas regionala verksamhet genom träffar.

Vid en träff senare på hösten besökte **Anita Valtonen** oss och berättade om sin bok om affärsverksamhet i Ekenäs "Lefve konkurrensen". Väldigt intressant och boken fanns också till försäljning.

Föreningen har också firat födelsedagsfest för medlemmar som fyllt 70 och mer. Föreningens äldsta **Gerhard Skogberg**, 97 år, var inte närvarande men **Doris Löf**, 93 år, satt vid kaffebordet som var dukat med tårter och blommor.

Ordförande höll ett vackert tal för jubilarerna. Att bli äldre betyder inte enbart att man blir äldre, man blir rik på år som betyder att man har erfarenhet och visdom. Vi byggde oss en framtidstro på ett samhälle där vi på ålderns höst kan känna oss trygga.

Föreningen inleder det 35:te verksamhetsåret 2018. Och verksamheten fortsätter som tidigare för medlemmarnas bästa med ett varierande innehåll.

Torsten Gabrielsson

Diskussioner och resor

I Helsingfors Pensionstagare har de flesta av medlemmarna fackligt arbete som bakgrund. De har arbetat som journalister eller inom administrationen och därför förs diskussionerna ofta in på nordiskt och internationellt samarbete.

Henrik Helenius som är tidigare redaktör på Metallförbundets tidning, har flera gånger berättat om sina resor i olika länder där han samtalat med fackliga representanter, senast var han i Ghana. **Sven-Erik Nylund** visade en videofilm om sin resa till Cape Horn senaste vinter med de internationella Cape-Horn-föreningarna.

Även andra föredragshållare har förekommit på våra möten, senast berättade Arbetarbladets chefredaktör **Johan Kvarnström** om Arbetarbladets nya giv med samarbete

över språkgränsen med Demokraatti.

Under årens lopp har föreningen besökt olika skärgårdsområden, bland annat olika fyror och öar. Vi har besökt Söderskär, Jussarö, Utö och Val-sörarna. Nästa sommar planeras en resa till Stora Mjölö utanför Helsingfors.

Vi samlas nuförtiden i Kinaborg, Helsingfors stads centrum för äldre i Sörnäs. Stig Kumlin är ordförande i föreningen, **Riitta Prusti**, **Rolf Johansson** och **Jan Furstenborg** medlemmar i styrelsen. Föreningen är även engagerad inom centralförbundet och vår medlem **Marianne Laxén** är ordförande för det svenska distriktet inom EKL-PCF och **Stig Kumlin** dess sekreterare

Text och bild: Sven-Erik Nylund

Fyren på Söderskär

TIMO KOKKO

Framtidens marknad i pensionstagarnas händer

Förhandsuppgifterna om den konsumentundersökning som Statistikcentralen publicerade i slutet av december 2017 visar att över 64-åringarnas konsumtionsutgifter steg mest från 2012 till 2016. Tillväxten var under denna tid nästan 14 procent – fint att pengarna räcker till större konsumtion än tidigare.

Pensionstagarna använde mer pengar än tidigare på framför allt hotell- och restaurangtjänster, trafik och datorer.

Den ökade konsumtionen i hushåll med över 64-åringar beror på ändringen i befolkningsstrukturen. De äldres andel av befolkningen har ökat från cirka 15 procent i början av seklet till nuvarande över 20 procent. Arbetspensionernas betydelse som pensionstagarnas inkomstkälla har ökat samtidigt som antalet personer som får folk- och garantipension har minskat.

Det här har ökat pensionstagarnas genomsnittliga inkomstnivå, som också naturligtvis syns som pensionärshushållens stigande inkomstnivå och som resulterat i ändringar i konsumtionsstrukturen.

Så ska det ju också vara. Men inte ska vi börja slå oss för bröstet i stor skala. Över 64-åringarnas konsumtionsutgifter är fortfarande mindre än alla andra grupper med undantag för ensamförsörjningshushållens, vilkas konsumtion sjönk från vad den var fyra år tidigare till ungefär samma som pensionstagarnas år 2016.

Mellan 2012 och 2016 ökade pensionärernas genomsnittliga konsumtionsutgifter med reellt 14 procent medan alla andra hushålls genomsnittliga konsumtion ökade med bara en procent. 2016 stod över 64-åringarnas hushåll redan för 21 procent av hushållens totala konsumtion. Nordeas ekonom Olli Kärkkäinen uppger att värdet på deras individuella konsumtion redan har överskridit 20 miljarder euro.

Boendet utgör hushållens överlägset största utgiftspost. Boendekostnadernas andel av den totala konsumtionen har stigit med tre procentenheter på fyra år, från 28 till 31 procent. Trafiken tar den näst största delen, 15 procent, och livsmedlen omkring 11 procent.

Över 64-åringarnas hushåll använde i snitt största delen av sin konsumtion på boende, livsmedel och hälsotjänster. I och med att inkomstnivån har ökat har hotell- och restaurangtjänsternas andel av deras konsumtionsutgifter ökat de senaste åren.

Antalet personer som hade fyllt 65 överskred gränsen på en miljon år 2012. År 2030 uppskattas de uppgå till omkring 26 procent av befolkningen, cirka 1,5 miljoner individer. Vi kommer också att se den dag, då den enda grupp som ökar till antalet är de som är över 74 år.

Ändringen i befolkningsstrukturen och det ökade antalet seniorer ses i vårt land som ett stort spöke, som har döpts till hållbarhetsunderskott. Våra offentliga utgifter ökar samtidigt som antalet som finansierar den offentliga sektorn minskar. Så kommer det att gå, men inte lönar det sig väl att kasta yxan i sjön?

Att svara på de åldrande finländarnas behov kommer att bli en allt större konkurrensfaktor på marknaden. Seniorerna väntar sig att tjänsterna är av god kvalitet, individuella och lätta att använda. De har också bättre råd än tidigare årsklasser med konsumtion och konsumtionskraften bara ökar i framtiden.

Även om seniorerna representerar en snabbt växande andel av konsumenterna, har marknaden av någon konstig andel inte tagit sin andel denna målgrupp. Det verkar som om man medvetet har stängt ut seniorerna från marknadsföringen och bara koncentrerat sig på lönsammare målgrupper. Det här syns bl.a. i planeringen av kläder och elektroniska apparater såsom telefoner, datorer och programmen för dem.

Man förstår sig inte på betydelsen av seniorernas behov. Det kommer att drabba många instanser i framtiden. De som tar saken på allvar och utvecklar sådana varor och tjänster som seniorerna behöver erbjuds en enorm möjlighet att utveckla sin egen affärsverksamhet.

Nordeas Kärkkäinen konstaterar följaktligen att konsumentens makt i framtiden allt starkare finns i de äldre konsumenternas händer. Där slog han huvudet på spiken!